

Detta är Skolverket

Skolverket är Sveriges nationella myndighet för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning. Skolverket ska granska och värdera utbildningen, stimulera utvecklingen och kontrollera hur utbildningsväsendet lever upp till lagar och förordningar.

Uppgift och ansvarsfördelning

Den samlade uppgiften för Skolverket är att aktivt bidra till att de nationella målen för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, skolan och vuxenutbildningen uppnås. För att få kunskap om verksamheterna och för att bidra till utveckling arbetar Skolverket med uppföljning, utvärdering, utveckling och tillsyn. Skolverket arbetar även med kvalitetsgranskning, och tillvaratar och stöder forskning om utbildningsväsendet.

Skolverket ger fortlöpande information om läget i svensk förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning till såväl regering och riksdag som till kommuner och allmänhet. Informationen är ett viktigt underlag för beslut om och utveckling av verksamheterna.

Skolverket har även utvecklat nya former för stöd till lokal utveckling av verksamheterna och riktar sig nu

i högre grad än tidigare direkt till en kommun eller en skola.

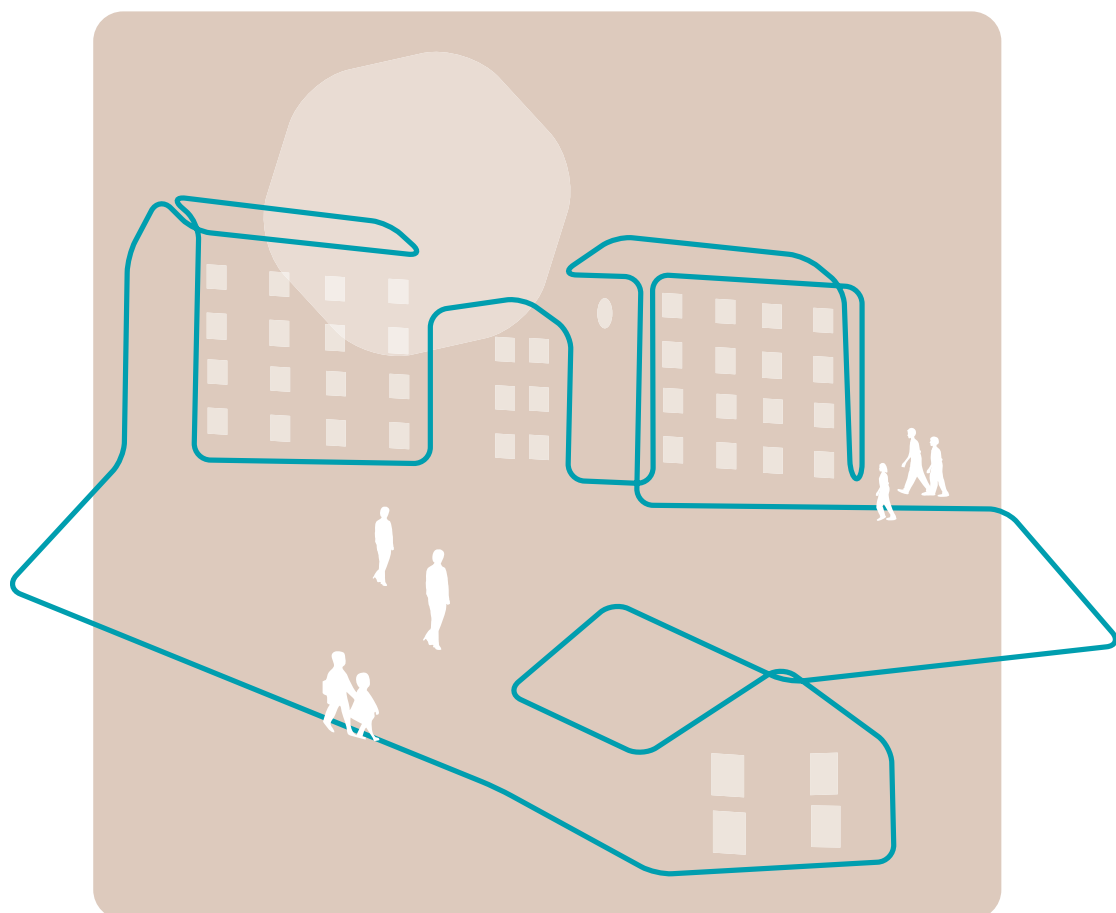
Skolverket bildades 1991 då ansvaret för skolan förändrades. Statens styrning ersattes av ett målstyrt system med ett stort lokalt ansvar:

- Riksdagen och regeringen anger de nationella målen och riktlinjerna för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, skolan och vuxenutbildningen i Sverige. Bestämmelserna finns i skollagen, i läroplanerna och i olika förordningar. Dessa bestämmelser ska styra innehållet och ska garantera en likvärdig verksamhet oavsett var i landet verksamheten anordnas.
- Skolverket utarbetar kursplaner, betygskriterier och allmänna råd. Den statliga rektorsutbildningen hör till Skolverkets ansvar liksom godkännande och tillsyn av fristående skolor. Även den svenska undervisningen i utlandet som uppbär statsbidrag hör till Skolverkets ansvarsområde.

- Kommunerna har huvudansvaret för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, skolan och vuxenutbildningen och ska fördela resurser och organisera verksamheterna så att eleverna når de nationella målen.
- Utifrån detta kan sedan varje förskola, skola och fritidshem välja ett arbetssätt som passar dem.

Skolverket har en central del på Kungsholmen i Stockholm och enheter lokaliserade till elva orter runt om i landet. Enheterna deltar i verkets totala verksamhet, men fångar också upp olika signaler, värderar information och analyserar den kunskap Skolverket tar fram, i dialog med kommunerna inom sina respektive geografiska ansvarsområden. Dessutom finns fyra regionala tillsynsenheter.

Den här broschyren beskriver kortfattat hur Skolverket arbetar. På www.skolverket.se finns mer att läsa. Där går det också att beställa rapporter och annat informationsmaterial.

Uppföljning

Skolverket samlar regelbundet in data från kommunerna om förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, skolan och vuxenutbildningen och får på så sätt grundläggande kunskaper om verksamheterna. Varje år inhämtas uppgifter som beskriver hur verksamheterna är organiserade, hur mycket de kostar och vilka resultat som uppnås. Uppföljningarna utgör den officiella statistiken över den sektor Skolverket ansvarar för.

Uppföljningsinformationen ska ge underlag för jämförelser, väcka frågor och stimulera till debatt. Fördjupade studier görs för att få en mer nyanserad bild. Nationella mätningar av allmänhetens, föräldrarnas, elevernas och lärarnas attityder till skolan görs också.

Den kunskap som byggs upp genom uppföljningen kan leda vidare till utvärdering, utveckling eller tillsyn.

SIRIS, Skolverkets Internetbaserade resultat- och kvalitetsinformationssystem, gör det enklare att hitta i den information som Skolverket samlar in. Elever, föräldrar, politiker, tjänstemän, journalister och alla som arbetar inom skolan kan granska och jämföra olika skolors förutsättningar och resultat för att stimulera deras utvecklingsarbete. En stor del av uppgifterna presenteras på skolenivå för att man ska kunna följa en enskild skolas resultat. Här finns bland annat uppgifter om elev- och lärarantal samt sammanställningar av elevernas slutbetyg från grund- och gymnasieskolan.

I SIRIS finns också analysverktyget SALSA som kan göra mer nyanserade jämförelser mellan skolor. SALSA visar betygsresultat med hänsyn till föräldrarnas utbildningsnivå, elevernas könsfördelning och andel elever med utländsk bakgrund, faktorer som har en inverkan på betygen. SIRIS finns på www.skolverket.se

För att kunna bedöma behovet av lärare tar Skolverket fram prognoser. Dessa bygger på bearbetningar av olika register och visar bland annat hur många lärare som beräknas gå i pension och vilka ämneskompetenser som kommer att behövas i framtiden. Andra underlag är beräkningar av elevantalet och statistik som visar hur antalet elever per lärare har förändrats över åren.

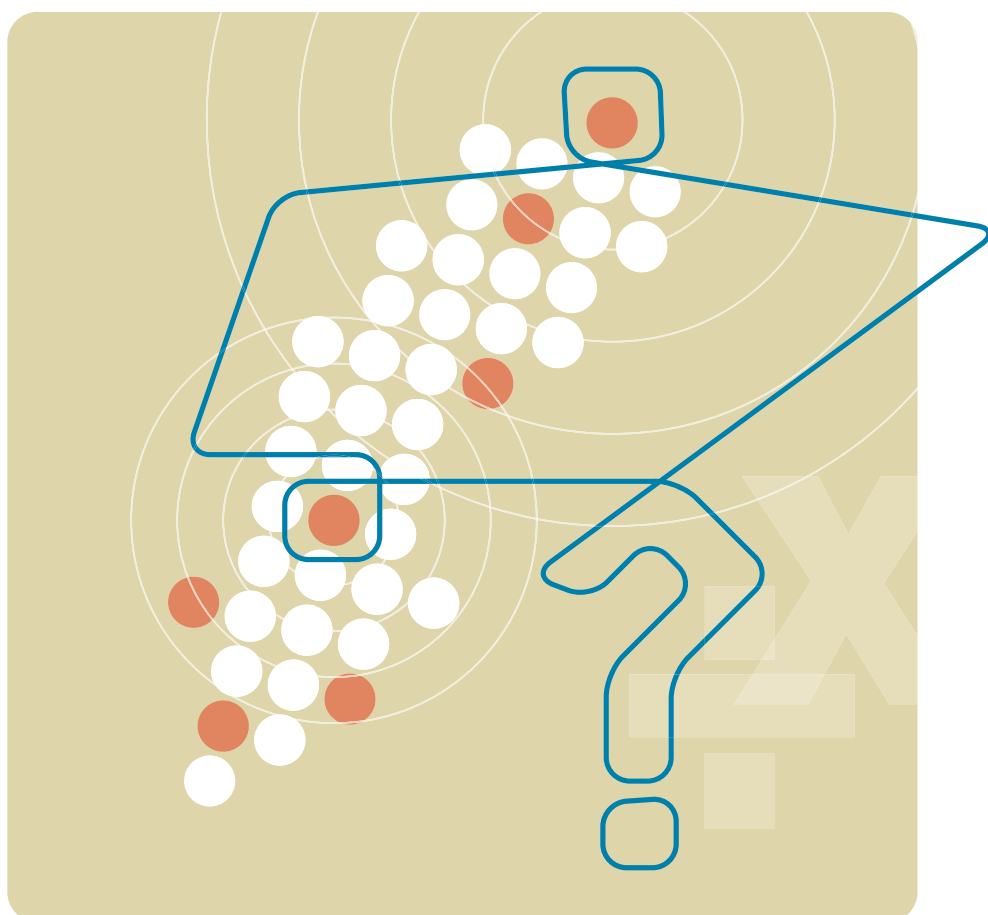
Skolverkets prognoser används av regering, universitet och högskolor för att bedöma hur många platser som behövs på lärarutbildningarna. Även kommunerna använder prognoserna i sin planering.

Utvärdering

Utvärdering innebär fördjupade studier och analyser inom valda områden. Val av områden kan grundas på information från uppföljningen, andra signaler om problem eller behov av fördjupade kunskaper om något, till exempel om effekter av nya reformer. Syftet är att problematisera, analysera och förklara utifrån olika perspektiv och att bidra med underlag till en saklig debatt om förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning, och till beslut om förändringar.

Utvärderingen sker oftast i ett urval av kommuner och i olika former av förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och/eller vuxenutbildning. Genom utvärderingen tar Skolverket reda på och analyserar hur verksamheterna bedrivs, med vilket innehåll och med vilka resultat. Resultaten från utvärderingarna bildar underlag för de verksamma och de ansvariga i deras strävan

Exempel

Skolverket fick i uppdrag av regeringen att under tre år följa hur integreringen mellan förskoleklass, grundskola och fritidshem utvecklas i kommunerna. En projektgrupp gjorde bland annat fallstudier i ett antal mindre kommuner, intervjuade föräldrar och deltog i verksamheter för att observera.

Resultatet visar att integreringen är på väg åt rätt håll, även om det har blivit mer skola för sexåringarna än vad som var tanken med reformen. Därför bör förskoleklassens personal bland annat få mer tid för samtal, planering och utvärdering tillsammans med övriga pedagoger i skolan.

För en studie av den obligatoriska särskolan samlade Skolverket in uppgifter från ansvariga i landets samtliga kommuner, intervjuade elever, lärare och rektorer och gjorde observationer i skolor i nio kommuner.

Sen kommunerna tog över ansvaret för särskolan har allt fler rektorer och lärare, som inte tidigare kommit i kontakt med särskolan, ansvar för undervisningen av särskoleelever. Skillnaderna är stora både när det gäller organisation och innehållet i undervisningen. I rapporten konstateras att mål för verksamheten är avgörande för undervisningens kvalitet.

En kvalitetsgranskning av betygssättningen i den kommunala skolan visade att både elever och lärare är positiva till det nya mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet, bland annat för att eleverna inte jämförs med varandra utan med de uppställda målen. Men granskningen visade också att de flesta elever och föräldrar anser att de nationella målen och kriterierna är luddigt formulerade. Det gör det svårt för eleverna att förstå vad som krävs för att få ett visst betyg. Ofta saknas en samsyn på vilka krav som ställs för olika betygssteg såväl mellan lärare på samma skola som mellan olika skolor och skolformer inom kommunerna.

Granskningsgruppen föreslog bland annat att kommunerna ska ta initiativ till samverkan kring betygssättningen och till att skolorna ska arbeta för att göra betygskriterierna konkreta så att de knyter an till den egna undervisningen.

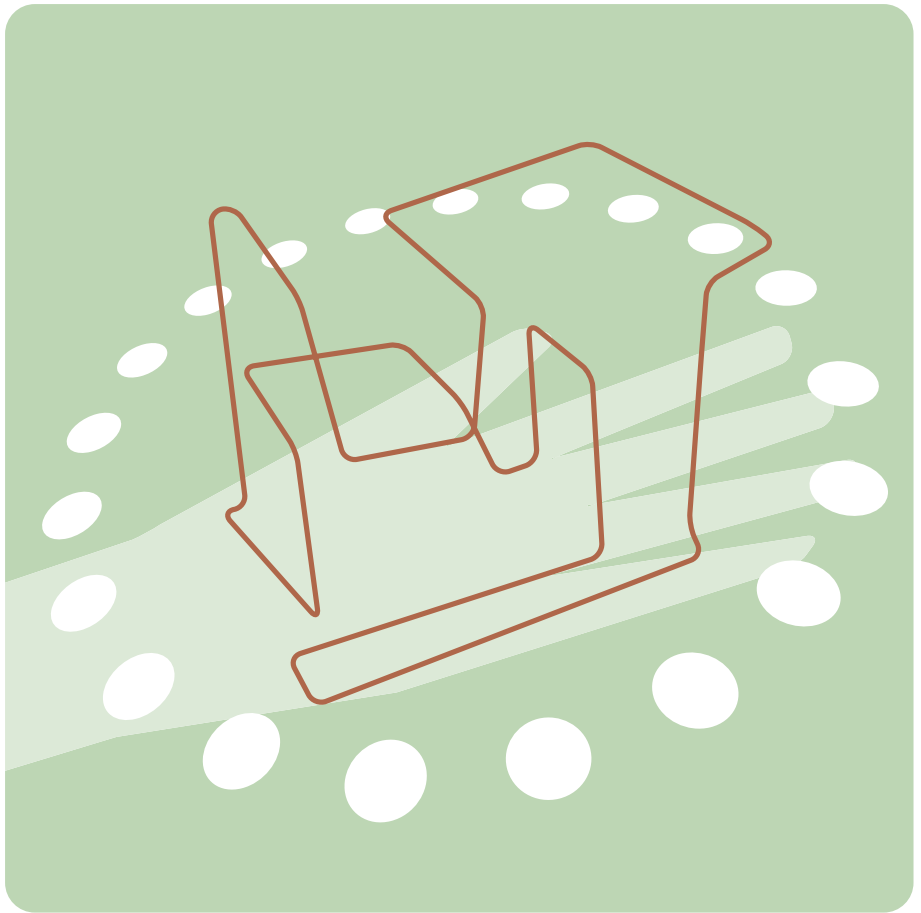
att utveckla och förnya verksamheten. När Skolverket tar fram fakta och analyser genom uppföljning och utvärdering skapas underlag för förbättringsarbete på alla nivåer i systemet.

Internationella jämförande studier genomförs också, för att kunna värdera vårt eget utbildningssystem och se det i förhållande till andra länders.

Skolverkets kvalitetsgranskningar är en speciell form av utvärdering som getts vissa villkor. Regeringen anger

teman inom vilka man undersöker hur förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, skolan och vuxenutbildningen arbetar för att nå upp till de nationella målen. Flertalet av dem som svarar för granskningen rekryteras utifrån för att bidra med sin sakkunskap inom ett visst granskningsområde. Fokus i kvalitetsgranskningarna är den utbildning som eleverna faktiskt möter.

Skolverket bedriver ingen egen forskning, men initierar, följer upp resultat och sprider resultat från forskning vid högskolor och universitet.

Tillsyn

Skolverket är tillsynsmyndighet för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, skolan och vuxenutbildningen. Detta innebär att Skolverket ska kontrollera att huvudmän för skola, vuxenutbildning och offentlig barnomsorg följer författningar och övriga nationella styrdokument.

På uppdrag av regeringen genomförs årligen tillsyn av en sjättedel av landets kommuner. Tillsyn bedrivs också regelbundet av fristående skolor och utlandsskolor.

En annan anledning till att Skolverket beslutar om att inleda tillsyn kan vara att en förälder uppger att det finns brister i verksamheterna. Skolverket genomför även tillsyn med anledning av andra signaler om brister.

Tillsynen sker bland annat inom några prioriterade områden såsom tillgången till utbildning, alla elevers möjlighet att nå kunskapsmålen och rätt till stöd, arbetet mot kränkande behandling, elevers och föräldrars inflytande samt huvudmannens ansvar för sin egen kontroll av verksamheten.

En elev i årskurs 6 hade under lång tid blivit utsatt för fysisk misshandel och verbala kränkningar. Skolan och skolhuvudmannen menade att skolan fortlöpande hade arbetat för att mobbningen skulle upphöra och skolsituationen för eleven förbättras. De ansåg att mobbningen hade upphört och att eleven själv skulle rapportera om kränkningarna återkom.

Skolverket konstaterade att kränkningarna inte upphört och poängterade att det är viktigt att utvärdera om de åtgärder som satts in är de rätta. Den rapporteringskyldighet som eleven ålagts är inte förenlig med huvudmannens ansvar enligt skolförfattningarna.

Den nya gymnasieförordningen kräver åtgärdsprogram för alla elever som behöver stöd. Vid en systematisk tillsyn granskade Skolverket om gymnasieskolorna uppfyller detta. I en av de kommuner som granskades saknades åtgärdsprogram och det var svårt att få stöd i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. För detta fick kommunen kritik av Skolverket.

Uppföljningen visade att kommunen uppfattat tillsynen som positiv och vidtagit åtgärder för att uppfylla gällande skolförfattningar.

En elev vid en fristående skola fick veta att han inte längre var välkommen till skolan. Skälet för avstängningen var enligt föräldrarna att eleven inte hade skött sitt skolarbete och att han hade busat och stört andra elever. Skolverket kontaktade skolans rektor som uppgav att eleven utgjorde en fara för andra elever. Skolan hänvisade bland annat till arbetsmiljölagen.

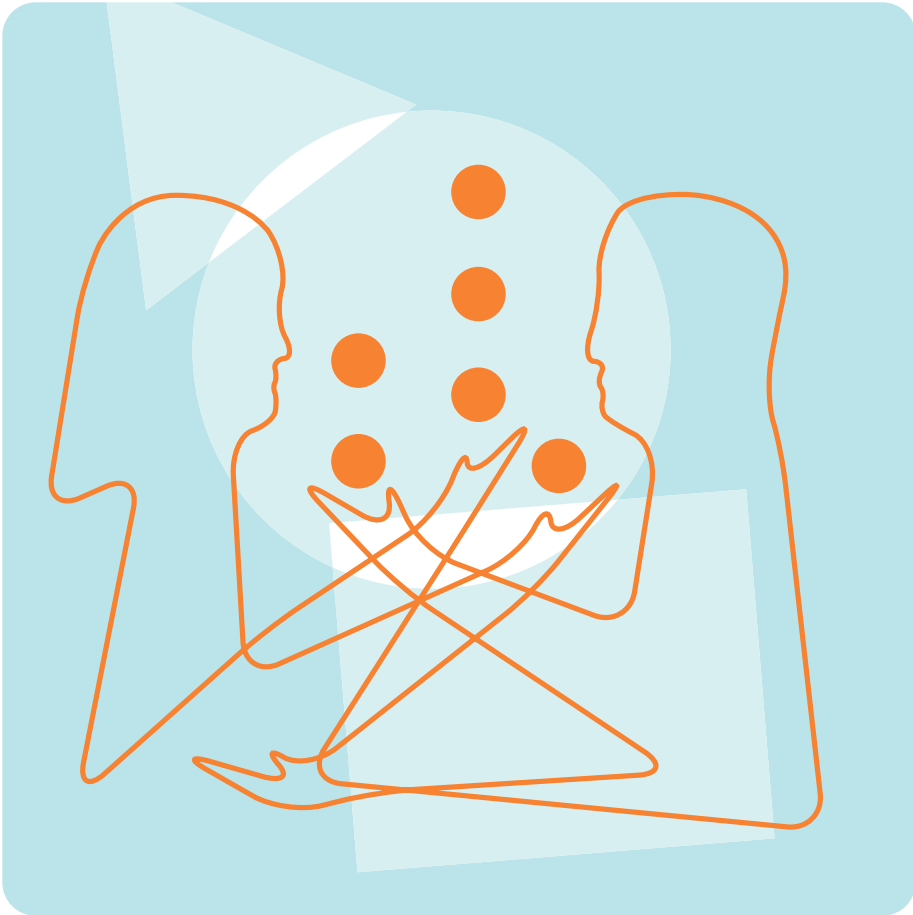
Skolverket bedömde att skolan stängt av eleven utan stöd i gällande författningar och riktade därför kritik mot skolan. Skolverkets uppföljning av beslutet visade att avstängningen hade hävts omgående och att eleven hade återgått till undervisningen.

Utveckling

Skolverket verkar för utveckling av verksamheten i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning genom ett aktivt stöd som syftar till en förbättrad måluppfyllelse.

Stödet utformas dels som generella informations- och kommunikationsinsatser, dels som riktade insatser till olika urval av verksamheter och huvudmän.

De generella insatserna består bland annat av att utarbeta informations- och referensmaterial, anordna seminarier och konferenser, ge stöd till kompetens-

Exempel

Skolverket arbetar på flera sätt för att stödja och utveckla förskolors och skolors arbete med värdegrund och hälsa. En kvalitetsgranskning av sex- och samlevnadsundervisningen, undervisningen om tobak, alkohol och andra droger samt arbetet mot mobbning och annan kränkande behandling visade att rektors styrning och samordning har avgörande betydelse för kvaliteten på undervisningen och för klimatet på skolan.

För att stödja rektorena tog Skolverket fram skriften "Min uppgift är att knyta ihop det". I materialet analyseras vilka problem och möjligheter som finns i arbetet med att utveckla de tre granskade områdena.

Under det Europeiska Året för Språk medverkade Skolverket till att fästa uppmärksamheten vid betydelsen av språkkunskaper. Värdet av språkkunskaper diskuteras livligt. I grundskolan väljer en stor majoritet av eleverna att läsa tyska, franska eller spanska – förutom sitt modersmål och engelska, men många lämnar sina språkstudier på ett tidigt stadium. Det utvecklingsarbete som Skolverket prioriterat är bland annat omfattande kompetensutvecklingsinsatser för lärare, en stor språkkonferens, produktion av språkantologi samt uppbyggnad av temaplats och diskussionsforum på Skolverkets webbplats.

utveckling och nätverk av olika slag och kommunicera och informera genom Skolverkets webbplats.

De riktade insatserna bygger på lägesanalyser och konstaterade behov av åtgärder för att förbättra resultaten och nå en högre måluppfyllelse. Analyser och åtgärdsplaner tas fram i dialog mellan berörda huvudmän, verksamheter och Skolverket. Detta arbete omfattar ett 60-tal kommuner per år och under en femårsperiod

kommer samtliga kommuner att omfattas. Skolverkets roll är att vara aktiv samtalspartner och att ge var och en stöd för att underlätta förbättringsarbetet. Särskild tonvikt har lagts på utveckling av basfärdigheterna läsning, skrivning och räkning. Ett generellt inslag är att stärka de lokala verksamheternas förmåga att systematiskt granska de egna resultaten i förhållande till insatserna och att arbeta långsiktigt och uthålligt med sin utveckling.

Här finns Skolverket

GÖTEBORG

Ekelundsgatan 9
411 18 Göteborg
Tfn 031-743 24 00
Fax 031-743 24 20

Geografiskt ansvarsområde:

Ale, Falkenberg, Färgelanda, Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Lysekil, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Tanum, Tjörn, Trollhättan, Uddevalla, Varberg, Vänersborg, Öckerö.

LINKÖPING

S:t Larsgatan 21
582 24 Linköping
Tfn 013-24 58 17
Fax 013-24 58 22

Geografiskt ansvarsområde:

Aneby, Boxholm, Eksjö, Eskilstuna, Finspång, Flen, Gnesta, Katrineholm, Kinda, Linköping, Mjölby, Motala, Norrköping, Nyköping, Nässjö, Oxelösund, Strängnäs, Sävsjö, Söderköping, Tranås, Trosa, Vadstena, Valdemarsvik, Vetlanda, Vimmerby, Vingåker, Västervik, Ydre, Åtvidaberg, Ödeshög.

LUND

Västra Stationstorget 10
222 37 Lund
Tfn 046-16 19 00
Fax 046-16 19 20

Geografiskt ansvarsområde:

Bjuv, Burlöv, Båstad, Eslöv, Halmstad, Helsingborg, Hylte, Höganäs, Hörby, Höör, Klippan, Kävlinge, Laholm, Landskrona, Lomma, Lund, Malmö, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorps, Svalöv, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge, Ystad, Åstorp, Ängelholm.

KARLSTAD

Järnvägsgatan 6
652 25 Karlstad
Tfn 054-12 06 84
Fax 054-12 06 90

Geografiskt ansvarsområde:

Arboga, Arvika, Askersund, Bengtsfors, Dals-Ed, Degerfors, Eda, Filipstad, Forshaga, Grums, Hagfors, Hallsberg, Hammarö, Hällefors, Karlskoga, Karlstad, Kil, Kristinehamn, Kumla, Kungsör, Köping, Laxå, Lekeberg, Lindesberg, Ljusnarberg, Mellerud, Munkfors, Nora, Storfors, Sunne, Säffle, Torsby, Åmål, Årjäng, Örebro.

LULEÅ

Sandviksgatan 81
972 34 Luleå
Tfn 0920-23 14 70
Fax 0920-23 14 79

Geografiskt ansvarsområde:

Arjeplog, Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå.

SKÖVDE

Kyrkogatan 11, 1/2 tr
541 30 Skövde
Tfn 0500-42 75 91
Fax 0500-42 75 92

Geografiskt ansvarsområde:

Alingsås, Bollebygd, Borås, Essunga, Falköping, Gislaved, Gnosjö, Grästorp, Gullspång, Götene, Habo, Herrljunga, Hjo, Jönköping, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Mark, Mullsjö, Skara, Skövde, Svenljunga, Tibro, Tidaholm, Tranemo, Töreboda, Ulricehamn, Vaggeryd, Vara, Vargårda, Värnamo.

STOCKHOLM

Karlbergsvägen 77-81, 6 tr
113 35 Stockholm
Tfn 08-690 97 01
Fax 08-690 97 00

Geografiskt ansvarsområde:

Botkyrka, Danderyd, Ekerö, Gotland,
Haninge, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nacka,
Norrtälje, Nynäshamn, Nykvarn, Salem,
Sigtuna, Sollentuna, Solna, Stockholm,
Sundbyberg, Södertälje, Tyresö, Täby,
Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna,
Vaxholm, Värmdö, Österåker.

UMEÅ

Nygatan 18-20, 1 tr
903 27 Umeå
Tfn 090-17 99 70
Fax 090-17 99 79

Geografiskt ansvarsområde:

Bjurholm, Dorotea, Lycksele, Malå,
Nordmaling, Norsjö, Robertsfors,
Skellefteå, Sorsele, Storuman, Umeå,
Vilhelmina, Vindeln, Vännäs, Åsele.

VÄXJÖ

Klostergatan 13
352 31 Växjö
Tfn 0470-74 69 11
Fax 0470-74 69 14

Geografiskt ansvarsområde:

Alvesta, Borgholm, Bromölla, Emmaboda,
Hultsfred, Hässleholm, Högsby, Kalmar,
Karlshamn, Karlskrona, Kristianstad,
Lessebo, Ljungby, Markaryd, Mönsterås,
Mörbylånga, Nybro, Olofström, Osby,
Oskarshamn, Perstorp, Ronneby,
Sölvesborg, Tingsryd, Torsås, Uppvidinge,
Växjö, Älmhult, Örkellunga, Östra Göinge.

SUNDSVALL

Storgatan 22
852 30 Sundsvall
Tfn 060-17 84 50
Fax 060-17 84 57

Geografiskt ansvarsområde:

Berg, Bollnäs, Bräcke, Hudiksvall,
Härjedalen, Härnösand, Kramfors, Krokom,
Ljusdal, Nordanstig, Ovanåker, Ragunda,
Sollefteå, Strömsund, Sundsvall,
Söderhamn, Timrå, Ånge, Åre,
Örnsköldsvik, Östersund.

UPPSALA

Trädgårdsgatan 12
753 09 Uppsala
Tfn 018-13 93 08
Fax 018-13 93 17

Geografiskt ansvarsområde:

Avesta, Borlänge, Enköping, Fagersta,
Falun, Gagnef, Gävle, Hallstahammar,
Heby, Hedemora, Hofors, Håbo, Leksand,
Ludvika, Malung, Mora, Norberg, Ockelbo,
Orsa, Rättvik, Sala, Sandviken,
Skinnskatteberg, Smedjebacken,
Surahammar, Säter, Tierp, Uppsala,
Vansbro, Västerås, Älvdalen, Älvkarleby,
Östhammar.

Beställningsadress:

Liber Distribution
Publikationstjänst
162 89 Stockholm
Tfn 08-690 95 76
Fax 08-690 95 50
E-post: skolverket.lds@liber.se

Best.nr. 02:696
ISBN 91-89314-71-9

Skolverket

106 20 Stockholm
Tfn 0770-78 32 00
Fax 08-24 44 20

Besöksadress: Alströmergatan 12

www.skolverket.se

Form: Mera text & form, Göteborg
Illustration: Lars Lanhed/Masonit, Göteborg
Tryck: db grafiska, Örebro 2002

Skolverket

www.skolverket.se